

In Quarantaine

hedendaagse hermitages

Heimwee naar de hermitage – Ernest van der Kwast

Er zijn mensen die hun leven lang worden geplaagd door een terugkerende nachtmerrie. Ze schieten midden in de nacht recht overeind in bed. De beelden die ze even ervoor zagen, zijn opgelost in het donker, maar het hart bonkt, de lakens zijn nat van het zweet en verder slapen lukt meestal niet. Sinds enkele jaren word ik ook geplaagd door een terugkerende nachtmerrie. Hoewel het misschien beter is om van een droom te spreken. Ik weet nog altijd niet hoe ik de beelden moet interpreteren. Als een angstdroom of als een ideaal. Mijn hart bonkt als ik wakker schrik, het t-shirt waarin ik slaap is nat, maar ik zit nooit overeind in bed. En meestal val ik weer in slaap als ik aan de beelden van de droom denk, als ik deze aanvul met nieuwe beelden, en zo het scenario van de plots opgehouden film verder schrijf. Het lukt me echter niet om het einde te zien. De slaap komt voor het slot. De droom blijft onvoltooid.

Dit is het script tot nu toe: een Westerse man leeft in een metropool in Azië. Hij woont er in een gigantische flat. Op de 32ste of 45ste verdieping, dat maakt niet uit. Het is een kaal appartement. Er hangt geen kunst aan de muur, er zijn geen planten, geen fotolijstjes. Er zijn de gebruikelijke meubels: een tafel, een bank, een bed. De keuken is simpel, hetzelfde geldt voor de badkamer: een douche, een wastafel, een spiegel. In een beker staat een tandenborstel. De droom bestaat uit veel lege beelden, zonder noemenswaardige beweging. Als we de man zien, is dat bijna altijd in de woonkamer. Hij zit aan een tafel en werkt achter een computer. 's Ochtends, 's middags, 's avonds. Soms ook 's nachts. Er zijn spaarzame beelden van de buitenwereld. Meestal is het al donker. We zien de man dan de deur van zijn appartement sluiten. Via de galerij loopt hij naar de lift. Het is een lange galerij, het is een lang shot. Er wordt geen woord gewisseld met de andere mensen die in de flat wonen. In de lift zien we een jonge vrouw naar de man kijken. We komen niets van haar te weten, wat voor werk ze doet, of ze een gezin heeft, hoe gelukkig of ongelukkig ze is. We zien haar alleen naar de Westerse man kijken, naar de boodschappentas die hij in zijn rechterhand vasthoudt, naar de kleren die hij draagt, zijn haar, zijn afgesleten schoenen. Soms staan ze met z'n tweeën in de lift, maar meestal zijn er andere mensen bij. Niemand maakt oogcontact.

In de volgende scène zien we de man over straat lopen. Het is druk. Van alles is veel, van auto's en scooters, van geluiden, van mensen. Te midden van deze massa loopt de man met de boodschappentas in zijn hand, maar hij is niet verloren. Dit is geen 'lost in translation'. Dit is een man die de weg weet, die het raster van straten kent, in ieder geval van deze wijk. De stad is Tianjin, een noordelijke havenstad in China. Vijftien miljoen inwoners. Of is het Chongqin, dat zuidelijker ligt, in het midden van het land? Daar wonen bijna dertig miljoen inwoners. Een van hen is de man, die nu in de supermarkt voor een schap met levensmiddelen staat.

Ontelbare potjes met saus, allemaal keurig gerangschikt met het etiket naar voren. Voor elke dag van de week koopt de man een ander potje. Saus met paprika, saus met komkommer, saus met ingelegde wortel. Bij de kassa moeten de meisjes lachen. Niet om de boodschappen van de man, maar om zijn verschijning. Hij is de enige Westerse man die hier komt. Ze giechelen, de meisjes, maar behandelen hem verder als een normale klant. Ze zullen hem over een paar dagen weer zien, als de potjes met saus op zijn.

In zijn appartement zien we de man nooit koken. We zien hem alleen zitten achter de computer, een laptop die op het blad van de tafel in de woonkamer staat. We horen de aanslag van de toetsen, de woorden die hij op schrijft, de zinnen die hij vormt. Dag in, dag uit. Af en toe is er ook geluid van buiten te horen, een sirene, of spelende kinderen in een ander appartement, een krijsende buurvrouw.

Tegen deze tijd is mijn hoofdkussen nat van de tranen die moeizaam maar gestaag uit mijn ogen komen. Ik kan er niets aan doen. De man in de metropool ben ik. De man die over de lange galerij loopt, die leeft op slierten met saus, die in de lift wordt bekeken door de jonge vrouw. De man die met niemand praat. De tandenborstel in de beker in de badkamer is mijn tandenborstel. Ik ben midden in de nacht wakker geworden door de beelden, maar om weer in slaap te komen rijg ik nieuwe beelden aan de droom. Zoals anderen schaapjes tellen of aan seks met de buurvrouw denken, zo denk ik aan een teruggetrokken bestaan, anoniem en eenzaam.

Ik denk dat ik weet wat de oorsprong is van mijn droom. Toen ik achttien jaar was en mijn gymnasiumdiploma op zak had, besloot ik een tussenjaar te nemen en met vrienden naar Nieuw-Zeeland te gaan. We reisden zes weken door het land van gletsjers, hagelwitte stranden, schapen en Deense meisjes die niet met ons wilden kussen, maar wel gretig onze chocolade opaten. Mijn vrienden vlogen daarna door naar Australië om nog eens vijf maanden te reizen. Ik reisde terug naar Nederland om te werken aan mijn debuutroman. Ik had dolgraag meegegaan naar Australië, waar Deense meisjes waren die behalve van chocolade ook van kussen hielden, zoals ik later vernam, maar dat ging niet samen met mijn droom om een boek te schrijven, om schrijver te worden.

Ik vloog van Christchurch naar Seoul, waar ik zeventien uur had voordat mijn vlucht naar Schiphol zou vertrekken. Omdat ik de nacht niet wilde doorbrengen op een kuipstoeltje in de luchthaven, nam ik een taxi naar een hotel in de stad. Door het tijdsverschil werd ik echter midden in de nacht wakker. Ik probeerde schapen uit Nieuw-Zeeland te tellen en aan seks met Deense meisjes te denken, maar dat hielp allemaal niet. Daarom begaf ik me om vier uur 's ochtends op straat en wandelde door de stad die een echo zou vormen van de miljoenenstad in mijn dromen. Toen de zon opkwam, zat ik op een bankje in een klein park en keek naar de torens en flats om mij heen. Achter elk raam was leven, achter elk raam woonden mensen. Ik voelde iets in mijn buik, zoals je hoogtevrees ook in je buik voelt. Het was een onverklaarbaar verlangen, een gevoel dat ik niet kende. Het was alsof er een diepte aan mij trok. Ik wilde blijven, ik wilde in een flat wonen, achter een raam.

'Er is een grote norske neger in mij neergedaald/ die van binnen dingen doet die niemand ziet/ ook ik niet want donker is het daar en zwart,' dichtte Lucebert. Ik denk soms dat er in dat kleine park in Seoul, op dat bankje, een grote, norske heremiet in mij is neergedaald. Als partner, als vader, als organisator van debatten en drukbezochte talkshow probeer ik hem uit de weg te gaan. Maar als ik 's nachts op bed lig, morrelt hij aan mijn geweten. Ik doe te veel verschillende dingen, ik deel mezelf op, ik ben een hoer, fluistert hij mij in. Ik moet me volledig op het schrijven richten, ik moet mijn leven wijden aan de literatuur. De beelden van de metropool verschijnen, de man die in het kale appartement zit, die over de lange galerij loopt, die potjes met saus koopt in de supermarkt. Dan schrik ik wakker, maar ik weet nog altijd niet waarvoor ik angst heb.